

به نام خداوند جان و خرد

منطقه گروس از دیرباز یکی از کانون‌های اثرگذار در تاریخ، فرهنگ و ادبیات ایران زمین بوده است. این منطقه، که واجد تنوع چشمگیری در ابعاد جغرافیایی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی است، امروزه بیش از هر زمان دیگر نیازمند توجه از سوی جامعه علمی و پژوهشی است تا از رهگذر مطالعات نظام‌مند، دقیق و میان‌رشته‌ای، ظرفیت‌ها، چالش‌ها و فرصت‌های آن شناسایی و مسیر توسعه پایدار آن ترسیم شود.

نخستین «همایش ملی مطالعات گروس» فرصتی ارزشمند فراهم آورده است تا ضمن بازخوانی پیشینه و دستاوردهای علمی موجود، بستر تبادل دانش و تجربه در حوزه‌های گوناگون مرتبط با این منطقه فراهم آید. گروس با ویژگی‌های جغرافیایی، تاریخی، فرهنگی و اجتماعی منحصربه‌فرد خود، جایگاهی راهبردی در نقشه توسعه ملی دارد و بررسی علمی آن می‌تواند به شناسایی مؤلفه‌های کلیدی توسعه منطقه‌ای یاری رسانده و مبنایی استنادپذیر برای سیاست‌گذاری‌های آینده فراهم آورد.

این رویکرد پژوهشی نه تنها منجر به تولید داده‌ها و تحلیل‌های نوین می‌شود، بلکه زمینه‌ساز شکل‌گیری شبکه‌های علمی و تعاملات میان‌دانشی میان پژوهشگران با رویکردی آینده‌نگر است؛ شبکه‌هایی که می‌توانند ابعاد اقتصادی، اجتماعی، زیست‌محیطی، فرهنگی و نهادی منطقه را به صورت یکپارچه مورد واکاوی قرار دهند.

مطالعات مرتبط با گروس، با هدف دستیابی به توسعه‌ای همه‌جانبه، بر شناخت دقیق عوامل تأثیرگذار و چالش‌های موجود در سطح ملی و فراملی تأکید دارند و در پی آن‌اند تا چشم‌اندازی راهبردی برای آینده مطلوب منطقه ترسیم نمایند. در این چارچوب، عنوان «گروس؛ نقطه عطفی در مطالعات علمی منطقه‌ای» بازتاب‌دهنده رویکردی نوین در عرصه پژوهش‌های منطقه‌ای است که می‌تواند افق‌هایی تازه در زمینه برنامه‌ریزی توسعه، حفاظت از میراث فرهنگی و تحقق توسعه پایدار بگشاید؛ الگویی که قابلیت تعمیم به سایر مناطق کشور را نیز دارد.

همایش ملی مطالعات گروس تنها یک گردهمای علمی نیست، بلکه رخدادی مهم

در مسیر شناخت جامع‌تر این منطقه ارزشمند به‌مثابه میراثی تاریخی، فرهنگی، اجتماعی و زیست‌محیطی به‌شمار می‌آید. مجموعه مقالات ارائه‌شده در این همایش طیفی گسترده از موضوعات را در بر می‌گیرد؛ از باستان‌شناسی، تاریخ و جغرافیا گرفته تا فرهنگ و هنرهای بومی، زبان‌شناسی، ادبیات محلی و نیز مباحث زیست‌محیطی و اجتماعی. این تنوع موضوعی، بیانگر پویایی و غنای پژوهش‌های مربوط به گروس است که از منظر علمی، گنجینه‌ای ارزشمند محسوب می‌شود.

تدوین مقالات متنوع و انجام پژوهش‌های عمیق در حوزه‌های گوناگون، نشانگر تعهد و علاقه پژوهشگران این عرصه به پاسداشت و معرفی گنجینه‌های فرهنگی و طبیعی این منطقه است. هر مقاله بخشی از جورچین بزرگ شناخت گروس را تکمیل می‌کند و در کنار دیگر پژوهش‌ها، تصویری جامع از مسیر توسعه و حفاظت از این سرزمین ارائه می‌دهد.

آنچه پیش‌رو دارید گزیده‌ای از مقالات ارائه شده به این همایش ملی است که از میان ده‌ها مقاله پس از سپری کردن فرایند داوری برگزیده شده و در این ویژه‌نامه به چاپ رسیده است. از خوانندگان گرامی انتظار دارد مقالات این ویژه‌نامه را با نگاهی نقادانه و رویکردی توسعه‌محور مطالعه کرده و در گسترش مرزهای دانش و ارتقای جایگاه فرهنگی و علمی منطقه گروس سهیم باشند. در پایان، بر ضرورت تداوم این حرکت علمی تأکید می‌نماید، حرکتی که حلقه پیوند گذشته، حال و آینده گروس است و می‌تواند زمینه‌ساز توسعه پایدار، حفظ هویت تاریخی و شکوفایی استعدادها و نهفته این سرزمین باشد. با امید به آینده‌ای درخشان برای گروس و همه دوستداران فرهنگ و تاریخ این دیار کهن.

سید احمد رضا خضری

مهرماه ۱۴۰۴